

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
A kiadók hivatalában átvéve.
Egy évre 10 h.
Négyedévre 8 h.
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 kor.
Négyedévre 15 kor.
Védőpap postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Négyedévre 18 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve a
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség hátratók vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetési és hirdetései a kiadó
hivatalához intézendők.

XI. évfolyam 137. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 június 19.

Folytonos előnyomulásunk Galiciában.

Budapest, június 18. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges seregektől a Vereszycza folyóig üldözött oroszok ezen a vonalon utolsó kétségbeesett ellenállást kísérelnek meg.

A Böhm Ermolli sereg azonban Grodeztől délre már átlépte a Vereszicát s a tulsó parton megvetette lábát.

József Ferdinánd kir. herceg hadserege a Tanew övig terjedő területet megtisztította az ellenségtől.

A Pflanzler Baltin hadsereg keleti szárnycsoportja, amely a Pruth és a Dnyeszter közötti területet kelet felé elzárja csodálatra méltó hősiességgel nyolc igen heves orosz támadásnak helyt állott s azokat az oroszoknak nagy és erős veszteségeket okozva visszaverte. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Több irányból Lemberg felé!

Budapest, június 18. A sajtóhadiszállásról jelentik:

Seregeink minden oldalról Lemberg felé törnek. Mackensen csapatai a jaworow-lemberg-i úton haladnak Janow felé, mely Lemberg előtt fekszik. A Mackensen alá rendelt csapatoknak az a része, mely József Ferdinánd parancsnoksága alatt áll, észak felé is végez hadmozdulatokat s eljutott a Tanewregióig a lublini kormányzóság határára. A Mikolajow és Zurawno melletti Dnyeszter hídfőket Linsingen, Hoffmann és Szurmay seregei támadják, hogy a Lemberg felé vezető utat kieroszakolják. Marwitz és Böhm-Ermolli vezetése alatt álló csapataink a rudki-grodeki leMBERGI vonalon haladnak előre s már átlépték a Wereszycza folyót, mely a grodeki tavakat délről északra menve összeköti. A grodeki tavak által alkotott fővédelmi vonalon csapataink már átjutottak s Böhm-Ermolli serege a Wereszycza tulsó partjára jutott. A Przemysl és Lemberg között szétszórta III. és VIII. orosz sereg rendetlenül menekülve hátrál.

A Pflanzler-Baltin hadsereg, jobbszárnyunk keleti szárnycsoportja, mely a Dnyeszter és Pruth közti területet kelet felé elzárja, már 8 heves orosz támadást vert vissza hősiessen.

Előnyomulunk Oroszországban.

Budapest, június 18. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Sienniewától északra csapataink üldözés közben orosz területre nyomultak előre, elérték a Krzeszowtól emelkedő magaslatokat, Tanew lapályát és megszállották Jarnogrodot.

A San alsó folyása és a Dnyeszter között álló orosz erők is több ponton hátrálnak. Ciesanowot és a magaslatokat e helységtől északra elfoglaltuk.

Niemirowtól keletre elterülő hegyvidéken, valamint Janow környékén jelentékeny orosz erők fordultak velünk szembe.

A Wereszycza mentén folyik a harc. E folyótól keletre csapataink egyes helyeken megvetették lábukat.

A Dnyeszter felső folyásától délre az oroszoknak heves harc után lityniai állásaikból kellett visszavonulniuk. Üldözés közben egyes csapataink elérték a Wereszycza torkolatát.

A Dnyeszter mentén a helyzet változatlan. A Pflanzler hadsereg keleti csoportja a Dnyeszter és a Pruth között az oroszok rohamát véresen visszaverte.

Az ellenség, amely kétségbeesetten orkódott, hogy vitéz csapatainkat Bukovinába szorítsa vissza, ágyutüzünkben súlyos veszteségeket szenvedett és menekülve vonult vissza. Nyolc tisztet, 1002 főnyi legénységet fogtunk el és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Nikolajevics nagyherceg szabadságon.

Kopenhága, június 18. A „Tidende” jelentése szerint Nikolajevics nagyherceg, az orosz generalissimus szabadságát megkezdte.

Hol lesz a halálos csapás Oroszországra?

Rotterdam, június 18. A Times írja, hogy a Balti provinciákban kikéftett német tevékenységnek a Dnyeszter mellett megkezdett erős német harcoknak az a célja, hogy az oroszok figyelmét ott lekössék, hogy ily módon a centrumra szánt halálos csapást könnyebben és erőfeszítések nélkül mérhessék. Azt írja az angol lap, hogy a németek Savlit nehéz tűzéréjükkel hevesen lövik és ugyanazt a sikeres taktikát akarják alkalmazni, mint annak idején a San mellékén. Éppen ezért

Cyönyörű minták

Blous- és Ruhaselymekben, himzett Batisztok, Etamin, Grenadin, Delain és Kartonokban

Tetra Sport Blousok

hölgyek, urak, leánykák és fiuk részére. KÖLÖTT női kabátok a legszebb kivitelben.

Napernyők, Ridikülök, Keztyük, Harisnyák
Női és Férfi gumiköpenygegek

legjobban beszerezhetők:

Czillér Imre áruházában

a németek nemcsak nehéz tüzérséget vittek a baltiprovinciákba, hanem tekintélyes tartalékesapatokkal is megerősítették arcvonalukat.

Románia mellettünk.

Budapest, június 18. (Saját tud.) A sajtóbizottság jóváhagyásával jelentő tudósítónk:

Bukarest, Moldva sürgeti a beavatkozást a Besszarábiában történt események után mellettünk.

Sikertelenek az olaszok támadásai

Budapest, június 18. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olaszok újabb előretöréseit az Isonzó-fronton derék dalmát csapataink tegnapelőtt este és éjjel visszaverték. Tegnap az ellenség ismét támadott. Egy olasz dandárnak támadását újból visszavertük. A támadás területén két piemonti dandárt és egy népfelkelő ezredet állítottunk meg.

Az olaszok veszteségei úgy itt mint a Krn területen, igen súlyosak. Az ellenséget a Plöcken vidékén, valamint a Monte koston-hegyen megismételt támadását visszautasítottuk. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az olaszok elismerik erőnket.

Budapest, június 18. (Saját tud.) Luga noból jelentik:

A frontról visszatért Pellerano szenator azt mondja, hogy ostobaság az osztrák-magyar haderőt kicsinyelni. Nevetséges legenda, hogy a monarchia hadserege aggokból és gyermekekből áll, mert az ellenség erős és félelmetes.

Az olasz hadihajók bombázzák Albánia partjait.

Róma, június 18. Olasz torpedónaszádok bombázták Radonit és Cilincat, hogy az albán parton megakadályozzák az albánoknak a monarchia tengeralattjáróival való érintkezését és így a municiószállítást is Albánia részére.

Készül az olasz hadüzenet Törökországnak.

Róma, június 18. Olasz politikai körökben fontolgatják, hogy Törökországnak megüzenik a háborút és részt vesznek a Dardanellák elleni akcióban.

Heves harcok az Isonzó mellett

Budapest, június 18. A hadisajtószállásról jelentik: **Az Isonzó folyón a harc hevessége egyre fokozódik.**

Az olaszok veszteségei folyton növekednek, anélkül, hogy bármilyen sikert értek volna el.

Az olasz határ többi részén a harcok az eddigi keretben mozognak. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Osztrák csendőrök harca egy olasz gyalogszázaddal.

Innsbruck, június 18. Mint a „Tiroler Soldatenzeitung” írja, az olasz 71. gyalogezred 3. százada vasárnap délelőtt megtámadta Casottonál a harmincöt főből álló osztrák csendőrörsöt. A harc hat óra hosszáig tartott és az olaszok teljes visszavetéseivel végződött. Az olasz század halottakban és sebesültekben nagy veszteséget szenvedett. Csendőrszakaszunk, amelyet Reger csendőrmester vezetett, két tisztet és ötvenhat olasz katonát foglyul, ejtett és a maga embereiből csak egyet veszített. Regert kitüntetésre terjesztették fel. Casotto Dél-tirolnak egészen a határára fekszik, Levicótól délre.

Szerbia az antant tervei ellen.

Lugano, június 18. A „Novosti” szerb lapban szkupstinabeli képviselő írja, hogyha az antant Bulgáriának tényleg ígért szerb földet, akkor a háboru eredménytelen marad. Szerbia semmit sem enged át, aki Macedóniát akarja, próbálja meg elvenni.

Bulgária semleges marad.

Szófia, június 18. Radoszlawow átnyújtotta az antant követeknek Bulgária válaszát, amely szerint Bulgária a semlegesség mellett kitart és intervencióra csak akkor hajlandó, ha azonnal megkapja az antant által felkínált területeket, vagyis Romániától Dobrudzsát, Szerbiától Macedóniát, Görögországtól Kavallát és Salonikit, Törökországtól pedig az enos-midiai vonalig terjedő területet.

Ez a válasz egyértelmű ajánlatnak az antant legteljesebb elutasításával.

Internálják az idegeneket Londonból.

Budapest, június 18. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Legközelebb még a Londonban levő 17.000 ellenséges idegent is internálni fogják.

A franciák Románia magatartásáról.

Bukarest, június 18. A lapok közlik Deleassé francia külügyminiszter nyilatkozatát, a mely szerint Oroszország még mindig hiába várja Románia döntését.

Oroszország — mondotta tovább Deleassé — már nem tehet többet, mint a mennyit tett, de a keleti államok telhetetlenek. Szerbiát ki kell elégiteni. A francia sajtó azt fejtegeti, hogy aratás előtt semmi esetre sem várható döntés Romániában. A Temps meglehetősen pesszimiztikusan ítéli meg a helyzetet s azt írja, hogy ha Szerbia kivánságát nem teljesítik, olyan drága árat kellene az entente-nak fizetnie, hogy e helyett inkább lemond Romániáról.

A moszkvai forradalom.

Budapest, június 18. Stockholmból jelentik: Pétervárról érkező jelentés szerint a moszkvai rendezavarások forradalmi mozgalmá fajultak. Egy svéd gyárat elpusztítottak a zendülők, akik gyújtogattak is s sok helyütt romboltak is. A rendőrség tétlenül nézte a véres zavargásokat. Moszkva több ponton ég. A városban nagy a nyugtalanság, a jómódu lakosság menekül.

A franciák bevallják vereségüket.

Budapest, június 18. (Saját tudósítónktól.) Párisban nyíltan bevallják a labassei vereséget, melyet az elégtelen tüzérségi felkészültségnek tulajdonítanak.

Hajnal a piacon.

Hol a rendőrség mostanában?

Csütörtök éjjel, mikor már az utolsó táviratokat is kikézbessítették lapunknak s a hold is eltűnt az égről vérvörös sarlójjával, neki vágtam az éjszakának. Pompás idő volt. Nagyszerű júniusi éj. Kóborlásom közben egyszerre a Szent László-téren találtam magam. Akkor már nem volt éjszaka. Az országutak felől lassan szekér zörgés hallatszott s a piacon megjelent az első árus.

Hajnali 3 óra lehetett. A fecskék élénken kezdtek diskurálni. Megjelent az első kocsis még pedig a hid felől. Tele volt mindenféle élelmiszerral. És csodák-csodája, mintha a földből nőttek volna ki az emberek, egyszerre népes lett a piac.

Ahány kofa van Nagyváradon, az mind ott volt üres kezekkel és kosarakkal, de jól megtömött pénztárcával. És ahogy megjelent az első kocsis rakomány, úgy ürült az ki pár pillanat alatt.

— Hogy adja ezt a csomó cseresznyét?

— Hát még magam sem tudom.

— Tudja mit, itt van 5 korona, aztán mehet haza!

Igy vesz a kofa. Így csinál a kofa piaci árakat. Így születik a drágaság.

Jöttek most már egymásután a szekerek és dolgoztak a kofák. Mire reggel fél hat óra lett, már termelők nem voltak, minden áru kofa-kézen volt.

Oh nem kell azt hinni, hogy talán nem voltak fogyasztók is. Voltak. Csakhogy azok

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900 000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Flókraktár

Nagyvárad,
Kossuth-utca,

nem tudtak venni. Ellenben, mert nem láttak egy rendőrtisztet sem a piacon, hát megrohantak engem.

— Kérem fogalmazó ur!

— Kérem kapitány ur!

— Kérem biztos ur!

— Kérem felügyelő ur! Tetszik látni mindent össze vásárolnak a kofák, nekünk nem lehet venni semmit.

Igy rohantak meg engem a fogyasztók, akik éberségükkel akarták tullicitálni a kofát. Nem sikerült! Nekem ellenben sikerült megvásárolni egy jó nagy kosár meggyet 2 korona 20 fillérért. Reggel 8 órakor ismét ott voltam a piacon és ugyan azt a minőségű és mennyiségű gyümölcsöt a kofától 5 korona 60 fillérért tudtam volna megvenni. Tessék, 4 óra alatt így emelték az árat a kofák.

De hol voltak a rendőrök? Igaz, két rendőrt láttam. De a rendőrtisztviselők csak fél 6 órakor jelentek meg. Akkorára már rendben volt a piac.

Igy rendet teremteni nem lehet. Tudomásunk szerint a kofának csak reggel 7 órától szabad vásárolni? Miért nem akadályozzák meg tehát az elővételt? Nem kell hozzá senmi, csak egy kis korán kelés. Elvégre nincs az megírva sehol, hogy a közönségnek kizárólag csak a kofától kell vásárolni. Tessék a termelőknek módot adni a az eladásra és a közönségnek közvetlen a ermelőktől való vásárlásra. Ha ez lehetetlen, akkor a kofák tulkapásait tessék más módon korlátozni, de valamit tessék a fogyasztó közönségért is tenni.

Inspekciós.

Meghalt kolerában egy népfelkelő

Dr. Mayer László főorvos nyilatkozata.

— Saját tudósítónktól. —

Azok a nagyszabású óvintézkedések, amelyeket úgy a polgári, mint katonai hatóságok foganatba vettek a fenyegető járványok ellen, főleg az ázsiai kolera terjedésének megakadályozása végett, a lehető legmegnyugtatóbb állapotokat teremtették meg már jó idő óta egész Magyarországon. Ujabbban azonban az orosz hadifoglyok hozták magukkal az ázsiai kolera bacillusát, amelyeknek következtében egyes helyeken, legjobban Debreczenben, felütötte fejét az ázsiai kolera réme.

Itt az orosz foglyok között tört ki vehemes erővel a kolera, amelynek megfékezése végett megtette az ottani hatóság már az összes szükséges óvintézkedéseket.

Dr. Mayer László városi főorvos esütörtökön tartott rendkívüli tanácsülésben jelentette be, hogy Nagyváradot nem fenyegeti közvetlen koleraveszedelem, mégis különös véletlen folytán a tegnapi napon egy ázsiai kolerában kiszervenedett halottja volt a járványkórháznak.

Az ázsiai kolerában meghalt egyén Kőrösi József népfelkelő honvéd. Nyiregyházán teljesített szolgálatot már két hónap óta. Szombaton Szatmárnémetiből kellett orosz hadifoglyokat a fővárosba szállítania. Az orosz hadifoglyok átadása után a többi katonával együtt állomáshelyére akart visszautazni Kőrösi József, de mivel utba esett lakóhelye, Ujpalota, betért ide.

Vasárnap este érkezett meg Ujpalotára és már ekkor mutatkoztak rajta az ázsiai kolera, amelyet az orosz hadifoglyoktól kapott meg valószínűleg. Erre azonnal behozta Nagyváradra. Először a csapatkórházba vitték be, majd a járványkórházban helyezték el.

A járványkórházba beszállították Kőrösi Józseffel együtt feleségét és gyermekeit. Itt gyorsan ápolás alá vették a beteg katonát, azonban annyira előrehaladott állapotban volt a fertőzés, hogy nem lehetett megmenteni; a katonát ázsiai kolerában meghalt. Érdekes, hogy a bakteriológiai intézet vizsgálódásának az eredménye, amely pozitív volt, akkor jött meg, mikor a szegény Kőrösi József meghalt.

A kolerában elhunyt Kőrösi József feleségén is mutatkoznak már az ázsiai kolera tünetei, őket a járványkórházban ápolják.

Tudósítónk a kolera eset alkalmával beszélgetést folytatott dr. Mayer László városi főorvossal, aki a következő megnyugtató kijelentést tette:

— A közönségnek egyáltalában mit sem kell tartani a kolera veszedelem tovaterjedéséről. Ez a kolera eset egészen véletlenül történt Nagyváradon s megismétlődését a nagyszabású óvintézkedések meggátolják. Különböző kolera esetből kifolyólag zár alá vették a megyei főorvos Ujpalota községet is, ahol Kőrösi József tartózkodott. Ez a kolera megbetegedés és halál tulajdonképpen az orosz foglyoktól származik, akik magukkal hureolták az ázsiai kolera bacillusait. Az orosz foglyok között a kolerajárványnak elejét fogják venni a belügyi kormány hathatós intézkedései. Nagyvárad város közönségének ezen véletlen kolera eset miatt egyáltalában nem kell megijednie, mert az óvintézkedések megtognak akadályozni minden veszedelmet.

A hatóság felhívása.

A tanács utasításához képest most már minden vonalon megteszi a hatóság a legmesszebbmenő óvintézkedéseket.

Nehogy a veszedelmet áthurcolják a szomszéd Debreczenből, a vasuti utazáshoz szükséges rendőrségi igazolványok kiadását beszüntette Gerő Ármin főkapitány.

A városi tanács még 8—10 nappal ezelőtt határozta el, hogy az utcaseprék számát nyolccal redukálja.

Most már erről nem lehet szó, sőt még szaporítani kell az utcaseprőket, mert a félreeső és a város végén levő utcák piszkosak, szemetesek. Ideje, hogy ezeket kitakarítsa a város, nem pedig akkor kapjunk, mikor már felütötte a fejét a veszedelem.

A piacra is fokozottabb éberséggel kell ügyelni, nehogy éretlen vagy romlott gyümölcs kerüljön forgalomba.

A városi tanács különben a következő falragaszon hívja fel a közönséget az óvrendszabályok betartására:

Felhívás

Nagyvárad város közönségéhez!

A háborúval kapcsolatban fellépni szokott fertőző betegségek behurcolásának és elterjedésének megakadályozására a következő

ÓVRENDSZABÁLYOK

pontos betartását és követését rendeljük el:

a) Minden háztulajdonos, szállodák, vendégházak, kocsimák, éttermek, kávéházak,

gyárak, iparműhelyek, intézetek, üzletek, nyilvános helyiségek stb. tulajdonosai kötelesek a köztisztaság fenntartása céljából a szemetet és trágyát naponta a hatóság által megállapított és városrészenként kijelölt szemettelepre kihordatni, az udvart, házelejét és folyókat naponta a reggeli órákban felsepergetni és kitakarítani.

Személtálat, árnyékszékeket, emésztőgödört és folyókákat naponta kötelesek fertőtleníteni és pedig vagy frissen készült méztejtel, mely egyrészt frissen oltott méz és három rész víz keverékéből áll, vagy 5 százalékos Carbololdat, vagy 5 százalékos Lysololdattal. Ezen fertőtlenítő folyadékokból az árnyékszékekbe naponta két liternyi mennyiség öntendő, a többi helyek pedig szintén bőségesen fertőtleníthetők.

b) A lakások tisztán tartandók, naponta többször szellőztetendők és a bennük levő tárgyak nedves ruhával letörölendők. Különös gond fordítandó a legyek és élősködők irtására, minthogy ezek gyakran terjesztői a ragálnak. A lakosság tartsa magát tisztán, sűrűn mosakodjék vízvezeték vizben és kezét evés előtt mindenki mossa meg.

c) Evésben és ivásban mindenki mértékletes legyen. Nyers eledelt lehetőleg ne egyék, gyümölcsöt megmosva, hámozva. Elelmicikkek a legyek ellen megvédendők.

d) A Kőrös vizének használata bármely célra tilos, ugyancsak nem szabad az egyes házakban még meglevő kutak vizét sem ivásra, sem főzésre, sem mosogatásra használni.

e) Piaci árusok, elelmicikkek árusítói kötelesek helyiségeiket, bódéikat és árusítóasztalaikat a legtisztábban tartani, különösen nagy gondot fordítsanak vendéglősök, kávéháztulajdonosok, cukrászok, ételkifőzők, mézárósok, hentesek és pékek üzleteikre és műhelyeikre, hogy úgy helyiségeiket, mint áruházaikat és áruikat a legnagyobb tisztaságban tartsák. Elelmicikkek zárthelyen vagy tiszta ruhával letakarva tartandók, hogy portól, legyektől megóvassanak. Romlott és hamisított élelmiszerek elárúsítói a legszigorúbban fognak büntettetni.

f) Ragályfogó árúk raktárait, u. m. rongy, csont és bőrtelpeket naponta fertőtleníteni kell. Érkező árúkat azonnal.

g) Sertéshizlaldák, ólak, istállók és szárnyas állatok ketrecai állandóan tisztán tartassanak és naponta fertőtleníthetessenek.

h) Hányás és hasmenéssel járó kolera, typhusra gyanus, vagy gyanus kiütéssel járó megbetegülésnél azonnal orvost kell hivatni és a hatóságnak bejelenteni.

i) Fertőző helyről jött személyek, podgyások elelmicikkeit, különösen szennyes ruhákat tartalmazó csomagok a hatóságnak sürgősen bejelentendők, hogy a kellő ellenőrzés és fertőtlenítés keresztül vihető legyen. Különösen köteleztetnek erre szállodák és szállóhelyek tulajdonosai és vezetői.

A hatóság eljárása magában nem elég a fenyegető járványok elleni védelemre, minden polgárnak ki kell ebből venni részét és e tekintetben számítunk is Nagyvárad város intelligens lakosságának a támogatására, mert e nélkül küzdelmünk meddő maradna.

Végül megjegyezzük, hogy amennyiben ezen felhívásnak egyesek eleget nem tennének, ellenük a törvényes eljárás folyamatba fog tétetni és minden kihágás a legszigorúbban fog büntettetni.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Nagyvárad város tanácsa.

Kormánybiztos Debreczenben.

A szomszédos Debreczenben dr. Miskolczy Imre kormánybiztos intézkedik az orosz foglyok révén fellépett kolera-veszedelem elhárításán.

Hanyag és hiányos intézkedések miatt három tisztí orvos ellen rendelték el a felgyelmi vizsgálatot. Állandó, éjjel-nappali or-

vos inspekciónat rendelt el a fogoly-táborban úgy a polgári, mint a katonai hatóság.

A fertőtlenítést szigorúan végrehajtják s a kormánybiztos még egy fertőtlenítő gépet kért a kormánytól.

A mulatóhelyek záróját korlátozzák.

A közönség beoltását kolera ellen megkezdtek s mindjárt az első délelőtt 600 nál több egyént oltottak be.

Ezenkívül az egész városra nézve nagy takarítást rendeltek el s e célra katonákat kért a város.

Az ideai termés értékesítése.

A hivatalos lap tegnapi számában kormányrendelet van az ezévi buza, rozs, kétszeres, árpa, zabtermés zár alá vételéről. A termelő saját szükségletére 1916 augusztus 16 ig fejénként havonta 18 kilogramm búzát tarthat meg. Termelőnek veszi a rendelet azt is, aki a munkabér, aratórészt, vagy konvenció fejében kap terményeket. A termelő ezenkívül a saját szükségletén felül vetőmagot tarthat vissza és az állatállomány szükségletét.

Az ezt meghaladó részt a termelőnek csak olyanok részére szabad elidegenítenie, akik erre a rendelet szerint jogosítva vannak. Aki nem termelő, az 1916 szeptember 15-ig jogosítva van saját szükségletére bármely termelőtől vásárolni, de legfeljebb tíz kilogrammot fejénként és havonként a háztartásbeli személyek szerint. A közlekedés biztosítása céljából a városoknak és egyéb testületeknek megengedhető, hogy szeptember 15-ig a termelőktől a jövő év augusztus 15-ig terjedhető szükségletüket beszerezzék, a kiállítandó miniszteri engedély szerint. A közérdekből szükséges gabonamennyiség megvásárlásával a kereskedelmi miniszter az újonnan alakítandó haditerményrészvénytársaságot bizza meg és a kormány gondoskodik arról, hogy ez a gabonakészlet, amelyet a termelők felajánlottak, de tőle át nem vétettek, tényleg megvételre kerüljön. Az eladandó terménynek vételára nem lehet magasabb, mint a szállítás idejében érvényben álló maximális árak. A rendelet végül felsorolja azokat a büntető intézkedéseket, amelyek a rendelet megsértésével járnak.

A másik rendeletében a kormány mint alapító felhívást bocsát ki a Haditermény részvénytársaság részvényeinek jegyzésére. Az alapítási tervzet szerint a vállalat tárgya: mezőgazdasági terményeknek vagy ilyenekből „akár a társaság által, akár mások által” előállított gyártmányoknak a magyar királyi kormánnyal létesítendő megállapodások szerint az alakulás idejében folyó háború folytán közérdekből szükségessé váló beszerzése, tárolása és forgalombahozatala. A társaság mindennemű ügyleteket és vállalkozásokat létesíthet, amelyek az említett célokat előmozdítani hivatják. Az alapító 20,000,000 (husz millió) koronát tesz és 2000 (kettőezer) darab egyenként 10,000 (tízezer) korona névértékű részvényre oszlik. A részvényekre az aláírással egyidejűleg a névérték 30 százaléka, azaz részvényenként háromezer korona készpénzben befizetendő. Az igazgatóság elnökét és tagjait a minisztérium nevezi ki. Kikötetnek és az alapszabályokba felveendőnek lesznek a következő határozmányok: a) Az évi osztalék a befizetett részvénytőke öt százalékát nem haladja meg. b) A felszámolás befejeztével a társaság terheinek fedezése és a befizetett alapítóknek visszafizetése, valamint a befizetett alapítóösszeg után a tényleges befizetésektől a visszafizetésig folyó — a kifizetett osztalékok által nem fedezett — évi ötszázalékos kamatoknak megtérítés után fenmaradó felesleg a minisztérium által megjelölendő közcélra lesz fordítandó. Az aláírás zárójele 1915 június 24. napjának délutáni 1

órája. Tuljegyzés esetére az alapító fentartja magának az egyes részvényjegyzéseknek saját belátásához képest való leszállítását vagy visszautasítását. A részvényaláírók tudomásul veszik, hogy az alakuló közgyűlés 1915. évi június 26-án déli 12 órakor Budapesten a magyar királyi kereskedelemügyi minisztériumban fog megtartatni.

Az alapítási tervzetben körülírt részvénytársaság alapítójának felét az állam fogja fedezni.

Az alapítóke másik felére aláírás nyitattik, melyben résztvehetnek: törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok, szövetkezetek, gazdák, mezőgazdasági vállalatok, gabonakereskedők, gabonakereskedéssel iparszerűen foglalkozó vállalatok, malom és más ipari vállalatok. A részvényaláírás 1915. jun. 21-től bezárólag 1915. június 24-ig naponként délelőtti 9 órától délutáni 1 óráig eszközölhető Budapesten, a m. kir. postatakarékpenziárnál.

Egy harmadik rendelet végül kimondja, hogy a vámörölő malmok tekintetében megállapított rendelkezések hatályon kívül helyeztetnek és a vámörölő malmok ezentul búzát és rozst szabadon őrlhetnek s az őrltető fél nem köteles árpát vagy tengerit őrlés végett egyidejűleg magával hozni, vagy a vámörölő malomtól beszerezni.

A „Sursum corda“ emléklapjainak árusítása.

Az első nap műsora.

A „Sursum corda“ iránt városszerte óriási az érdeklődés. Nem is csoda, mikor a rendezőség is oly hűvvel fáradozik a siker érdekében. Lesz is a közönség számára élvezet bőven úgy, hogy a jótékonyság gyakorlása gazdagon meg lesz jutalmazva.

Az emléklapok árusítása ma délután 3 órakor megkezdődik, s végre a közönség birtokába juthat azoknak a szép lapoknak, amelyek már napok óta közszemlére voltak kitéve az egyes kirakatokban.

Gyönyörű aquarell tájképeket küldött be Szőke rajztanár, Braudlhöfer ismét három művészi természet utáni festményt, Lukách urleány gyönyörű olaj festésű lapokat, Csekő Etuezy kiválóan szép aquarelleket. A nagyvárad i. orthodox leányiskola növendékei 100 lapot küldtek be, saját tervzetükkel, nagy gondnal készítve, úgy szintén Mottl tanár iparos-tanonc növendékei 100 db magyaros motívumu lapot készítettek. Jegyek mindkét előadásra kaphatók.

A vasárnapi „Sursum corda“ diszeldadás teljes programja a következő:

I. Mi, akik itthon maradtunk. Felolvassa: Kolossy Béláné. Költemények. Előadják: Roznyay Kálmáné, Sarkadi Klári és Wéber Rózi urleányok.

II. Fényes Annuska számai. Zongorán kíséri Patzkó Aladárné urnő, „Mikor az est mesélni kezd...“ Szövegét írta: Kalocsár Tibor. Zenéjét szerezte: Reményi Béla. Tarnay Lajos két új dala: 1. „Üzenet“, Száray Zoltán verse, 2. „Roham után“ Molnár Jenő verse. „Huszárdal“, szövegét írta: Kalmár Tibor, Zenéjét szerezte: Lehár Ferenc.

III. Zengő tábor. Ápolónők, katonák. Lörcincz Ferencz. Kuruc dalok tárogon. Lobermayer Antal énekszáma. „Hősök álma“ dr Rédey Kornél prem. kanonoktól, megzenésítette és kíséri: Beleznay Antal. Marjayné Nagy Margit énekszáma. Kepes Nuszi, Kolozsvári Margit, Szentlélek Kálmán, Sebessy Miklós, Schweiger Laci, Gálbory László

IV. A megmentett othon. Nagyszabású mozijáték két felvonásban, a csatatéren felvett legujabb képekkel, több szuroayrohamos

csata jelenettel. Főszereplők: Berky Lili, a Népepera művésznője, Kürti József a Nemzeti Színház tagja, Lakos Edit és Ibolyka, a Vígyszínház tagjai.

Az előadást katonazene kíséri.

A Jelinek Ferencz által ajándékozott szegfűket vasárnap egész nap árusítják, darabja 2 fillér.

Kérjük mindazon leánykákat, akik a Gyermekeknepkor gyűjtöttek, legyenek ismét segítségünkre. Gyülekezés vasárnap délelőtt a Bémer-téren.

A másodnap, folyó hó 21-iki előadás iránt nagy az érdeklődés, de nem is csoda, hiszen Nagyvárad urleányai fogják szépérvükkel a közönséget gyönyörködtetni. Persze a műsoron szerepelni fog a „Megmentett othon“ 2 felvonásos, érdekfeszítő mozijáték is.

A mozijáték rendezésében Bordé Ferencz működik közre, még pedig teljesen díjtalanul ajánlotta fel szolgálatait.

Magyar bakák az olasz határ havasain.

Levél az olasz harctérről.

Mióta az olasz háború kitört, mindenki érdeklődéssel vár egy pár epizódot, hogy mit is csinálnak katonáink Tirol és Karinthia határszélein. Mindenki kíváncsi, hogy milyen is az az olasz katona. Talán éppen ezért érdekesnek és közlésre érdemesnek találjuk, a lentebb közölt levelet, amelyet egy fiatal nagyvárad i zászlós irt haza az olasz határ havasainak zeg zugos, égbenyuló szirtekkel telehintett vidékéről. A levél, bár rövid, de valami közvetlen, megkapó, s rendkívül hangulatos képet nyújt azokról az érzületekről, amelyeket már a helyzet újdonsága is kelt katonáink lelkében, s ezeket egy pár érdekes apróságban adja tudtunkra.

A levél szóról-szóra így hangzik:

VI/6. vasárnap déli fél 12 órakor.

Hála az Istennek, még mindig élek, sőt mondhatom, kitűnően élek. Már negyedik napja gyurjuk a taljánt mintegy 2000 méter magasban, hó és felhő között.

El sem képzelhető, hogy ezek az alföldi magyar, javakorbéli emberek, akik csak a kalendáriumból ismerik a havasokat, mily bámulatos ügyességgel kusznak fel ezekre a szédítő sziklákra. Van persze multság, ha valamelyik megcsuszik, s tősgyökeres magyar káromkodások özönével gurul 30—40 métert.

Ivóvíz, illetve hó van bőven. A kulacsokat teledugdossuk hóval s kirakjuk a napra olvadni. Egyik másik szomszjas magyar még rá is ül, hogy hamarabb olvadjon.

Ami az olaszokat illeti, ók bizony nem sokat nyomnak a latban. Nincs semmi tekintélyük. Hogy is lenne tekintélye egy makaróni lovagnak azok előtt, akik szibériai lővésszekkel állottak szemben nem is egyszer! Mindamellet a makaróniak sokat lőnek, kitűnően lőnek, csak ritkán — találnak.

Van egy kedvencünk, egy kis hegyi ágyu, amelyik minden lövés után akkorákat ugrik, hogy gyönyörűség nézni. Ha a taljánok sokat lőnének, a kis „kedvenc“ odaszól nekik egy zokszót, s csend van órákig.

Muszka recept szerint kezeljük őket. Mihelyt egy feltűnik, azonnal sortűzet kap 10—15 fegyverből.

Jelenleg is nagy csend van, csak egy-egy tarack dörren meg a távoli völgyekben, mely csak emeli a vasárnap ünnepi hangulatát.

Az ifjuság a Bunyitay-ligetért.

Buday Alajos tanár felhívása a polgári iskola tanulóihoz.

Egy nemes intencióju és mindenképen dicsérendő felhívást adunk közre az alábbi sorokban. Buday Alajos polgári iskolai tanár kéri fel benne tanítványait, hogy a pusztulásnak induló Bunyitay-ligetet mentsek meg a további romlástól, s munkáskéz hiányában maga a tanulóifjuság álljon a munkába. A munka nem szégyen, s százszorosán nem szégyen, sőt dicséretre méltó dolog lesz, ha a tanuló ifjuság engedelmeskedik a derék gondolkodásu tanár felhívásának, s kezemunkájával, kapával, s más kézi szerszámmal vet gátat szép ligetünk romlásának. Nem is kételkedünk benne, hogy így lesz, mivel tudjuk, hogy tanuló ifjuságunk mindig kész volt, s kész is lesz a nemes munkálkodásra.

A felhívást az alábbiakban közöljük:

Felhívás a polgári iskolai tanulókhöz.

Kedves Tanítványaim!

Néhány évvel ezelőtt boldog emlékü Bunyitay Vince püspök bőkezűségéből egy szép ligettel gazdagodott Nagyvárad városa, a mely kedves szórakozó helye lett a város minden lakójának, de különösen a tanuló ifjuságnak. Hány kellemes napot töltöttek el ti is tágas játszó terein. Most ezt a kedves ligetet az elvadulás, a pusztulás veszélye fenyegeti. Nincs munkás kéz, a mely irtsa a burjánt, a gyomot. Minden fegyver fogható ember az ország határán vérét áldozza a hazáért, a barbárság gyomát irtja, hogy el ne lépje Pannónia virágos kertjét. Méltatlanok volnánk hősiesszen küzdő apáink és testvéreinkhez, érdemtelene a magyar névre, ha ebben a nehéz időben nem vennénk ki részünket mi is a munkából. Ti még gyengék vagytok arra, hogy fegyverrel pusztítsátok a barbár ellenséget, de elég erősek, hogy a gyomtól és folyandártól megmertsétek kedves ligetünket. Valamikor Mátyás király Gömörben példát mutatott a főuraknak, hogy a kapálás még a királynak sem szégyen, mutassuk meg mi is, hogy a munka emberei vagyunk.

Felkérlek azért mindnyájatokat, hogy hétfőn reggel 6 órakor legyetek a Pankolits-féle uszoda előtt, ahol is a csoportokba való osztás után megkezdjük a munkát. Naponta egy-egy csoport csak pár órát dolgozik, tehát még marad idő a játékra is. Aki tetszi, hozzon magával kapát, lapátot, geréblyét, vagy nyíró ollót. Nem intézetünkhez tartozó tanulóit is szívesen látunk, sőt kérlek is benneteket, hogy buzdítsatok másokat is a közös munkára. Majd a világháboru aranykönyvébe be lesz írva a ti nevetek is azzal, hogy becsületesen dolgoztatok idehaza, míg apáitok a haza határain küzdöttek.

Fel tehát a közös munkára, csak a beteg és lomha maradjon el.

A hétfői találkozásra mindnyájatokat elvár szerető tanárotok:

Buday Alajos.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriáiban. Rákóczi-ut 7/B.

Szedjük össze nélkülözhető réz, ólom, ón, bronz tárgyait s ajándékozzuk hadi célra.

HIREK

A «Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap»-ért!

Szózat.

Irtá: Rákosi Jenő.

Az Európát dúló világháboru borzalmasan gazdag képsorozatai felett egy asszonyi alak lebeg, mintha a háboru tüzein keresztülmenve emelkednék fölünk egy jobb világba.

De bánatos szeme itt csügg az elhagyott földön a maga szegény árváin, akiknek anyja és százezer más árván, akiknek patronája volt életében.

Hohenberg Zsófia herceggasszony volt a Zsófia Gyermekszanatórium védőasszonya és most árván maradt tőle a sanatórium maga is.

Mert hiszen azért, amiért e rettentő háboruban a magyar vitézek halálmegvetéssel küzdenek: az ő vére hullott el elsőnek azért a szent célért.

Azt hittük, hogy a béke munkáiban várja őt egy nagy történelmi küldetés nemzetek boldogítása körül, mert lám aki a szerelem csodás és titokzatos lobogója alatt formálta a maga és fenséges férje életét, rakta meg családi fészket és készült a feladatra, hogy egy koronás főnek legyen gondenyhitő menedéke és biztató anyja: azt váratlanul egy durvább köz kegyetlenebb történelmi küldetésbe taszította át könyörtelem nélkül. Ő volt a gondviseléstől kiszemelve arra, hogy holttestét át lépjen közenk a háboru réme, amelynek véres feladata, hogy igazságot tegyen népek, nemzetek, országok és fejedelmek között.

És most, amikor hadaink páratlan kitartása és vitézsége folytán ennek az igazságnak közeledő lépteit mintha már hallanók: gondolatunk odaszáll a fejedelmi aszszonyhoz, árvák anyjához, árvák patronájához, és idézzük elszállt alakját, hogy felmutassuk fogékony szívek előtt.

Mert emléket szántunk neki, hozzá méltó emléket, nem kőbe, hanem szívekbe, halás gyermekszívekbe vésvé.

Testi élete meghalt egy világháboru szörnyű eljövétében: lelke éljen elmúlhatatlanul a jótékonyaságban, a segítségben, a szeretetben, a hálában.

Hohenberg Zsófia nevére gyermekvédelmi alapot kívánunk létesíteni s ebben fordulunk a magyar nemzet gyermekeihez, hogy segítsenek meg bennünket. Aki valaha boldog volt anyaságától, aki mint gyermek volt boldog édesanyja mellett; aki mint árva valaha könyvet ejtett és érezte felebarátja simogató kezét, avagy aki meglátta vigasztalás nélkül az árvaság keserves ábrázatát: a boldog boldogságának okáért; aki boldogtalan, az azért, mert tudja, mit jelent árvának, betegnek, szegénynek, boldogtalannak lenni: mindenki a saját jó szívéért és Hohenberg Zsófiának boldogsága teljében átlőtt anyai szívéért jöjjen és segítsen adományával nemes és szent célunkban.

A háboruban elfolyt vér, a békében folyandó könyözön keserveit akarjuk enyhíteni és egy mártírasszony tragikus halálának emlékébe kapcsoljuk a jó esolekedetet, melyre társul kérjük a magyar társadalom szívét, lelkét, eszét és becsületet két kezét, Isten és az árvák nevében.

* **Katonai kitüntetések.** Dr. Ney Pál nagyváradai ügyvédet, a 37. gyalogezred tartalékos hadnagyát, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért a Signum laudis-sal tüntették ki. — Czitter Jenő 1. huszárezredbeli őrmester, Czitter Mór nagyváradai kereskedő öcsese, bátor viselkedéséért a koronás katonai érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

* **Nem közlekedik a békéscsabai személyvonat.** A Szegedről jövő személyvonatot, mely Békéscsabán csatlakozik a budapestihez, s mely eddig fél 9 kor érkezett Nagyváradra, az államvasutak igazgatósága a további intézkedésig beszüntette.

* **Adakozzunk a vak katonáknak!** Védelmi háborunk legszerencsétlenebb áldozatait, a vak katonákat segíteni minden magyar embernek hazafiúi kötelessége. A Tiszántúlnak a vak katonák érdekében kezdett akciója igen szép sikert mutat. Az akcióból kivesszik részüket a községi plebánosok is, kik már több ízben küldtek hozzáink adományokat a haza eme szerencsétlen fiai számára. A ma kimutatott adományok között szerepel 108 korona 20 fillér, mely összeget Brösztel Lajos, Margittának tisztelvényben álló esperes plebánosa gyűjtött össze, részint a hívei közt, a templomban levő Szt. Antal perselyben s egy jótékonycélu előadás-sal. Ne hagyjuk el testvéreinket, kik az értünk folyó nagy küzdelemben legnagyobb kincsüket, szemük világát vesztették, mindenki adakozzék a vak katonáknak! Ujabbán a következő adományokat kaptuk: Brösztel Lajos esperes plebános (Margitta) gyűjtése: Saját és híveinek adománya 38 20 K, a Szent Antal perselyben 20 K, egy jótékonycélu előadás jövedelméből 50 K. Összesen 108 20 K. Szilágyi Géza ékszerész 5 K. Összesen 113 20 K. Az eddig kifizetett adományok összege 1449 01 K. Összesen eddig e célra nálunk befolyt 1561 21 korona.

* **Egy katolikus ujságíró hősi halála.** Az Alkotmány szerkesztősége a következő gyászjelentést adta ki: A Haza szent ügyének védelme fájdalmas és nagy áldozatot kívánt az Alkotmány szerkesztőségétől. Büszke gyásszal, de vörző szívvel jelentjük, hogy hivatalos adatok megállapítása szerint dr. Sztrakonitzky Károly, a cs. és kir. 25-ik gyalogezred hadapródja az „Alkotmány” belső munkatársa a galíciai harc-téren Tamanowice község mellett a győzelemről híres Radymnótól 8 kilométerre, midőn 1915 május 29-án, délután 3 óra tájban orosz fedezékek ellen megesodált bátorsággal vezényelte szakaszát, ennek élén orosz golyótól homlokán találva hősi halált halt. A hős sirja Tamanowice község temploma mellett domborul. Keresztet bajtársai tűztek rá. Mi szeretetünk és hálánk koszoruját — gyászoló lelkünk e virágait hintjük ragyogó tollu munkatársunk, a magyar ujságírás egyik büszkeségének, a nemes lelkű kollégának, a tollával mindig ideálokat szolgáló és fiatalon honfiúi ideálért halált halt hősnek sirdombjára. Junius 18-án, pénteken délelőtt 10 órakor az angolkisasszonyok váci-uti templomában engesztelő szentmisét fogunk bemutatni hős lelkének megpiheneéséért, az Urban való boldog nyugodal-máért. Emlékedet kegyelettel és büszkén őrizzük! Budapest, 1915 június 15. Az Alkotmány szerkesztősége.

* **Nagyvárad hadifoglyok Szibériában.** Mayr Tibor a 4. honvédegyezred hadnagya, aki már pár hónap óta orosz hadifogságban van, a napokban le-

velet küldött Acinksből Szibéria egyik városából. A fiatal hadnagy sorsával meg van elégedve, amennyire a drága hazai földtől távol hadifogságban megelégedni lehet az étellel. Igen kellemessé teszi az idegenben való tartózkodást — írja a fiatal hadnagy, hogy más magyar tiszték, jó bajtársak vannak vele együtt. Ott vannak még mint hadifoglyok Nagy Márton a 4. honvéd gyalogezred zászlósa, Nagy Márton főszolgabíró fia, Racsó Géza honvéd főhadnagy és Asbóth Lajos hadnagy. Egyébként a fiatal hadnagy üdvözlét küldi a legközelebbi viszontlátásig összes ismerőseinek.

*** Az ipariskola rajzkiállítása.** A Bazárépületnek abban a helyiségében, ahol azelőtt a 48-as kör volt elhelyezve, pár napon át az ipariskola összes osztályainak rajzkiállítása van elhelyezve. Az ipariskola mindig nagy súlyt helyezett a rajztanításra, és most hogy az ipariskola kiváló rajztanára: Kovács László hadiszolgálatra bevonult, segédtanerők végezték a rajzoktatást és pedig a felső osztályokban Domokos Andor ipariskolai tanár, az alsóbb osztályokban Mikes Ödön, Petrus János festőművészek és Mottl Román iparművész, ipariskolai tanárok. A rendkívül érdekes kiállítás, mely bővelkedik művészeti kiállítású dolgozatokban, ekklátáns bizonyítéka annak a fokozatos fejlődésnek, amit az ipariskola tanulói az iparművészet terén elértek. A kiállítás nagy érdeklődést kelt.

*** Az ellenséges államokban lefoglalt áruk.** A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur 29135—1915. számú leiratában értesíti a kamarát, hogy a német császári kormány Reichs—Entschädigungs Kommission elnevezésű bizottságot létesített, melynek feladata az érdekeltség bevonásával az ellenséges államokban a birodalom nevében lefoglalt áruk tulajdonosait megállapítani a tulajdonosok és más igény jogosultak kártérítési igényei felett határozni s a kártérítés kifizetését illetőleg kártérítés helyett, a lefoglalást eszközölő hatóság hozzájárulásával az áru visszaadását elrendelni. Ezen bizottság, melynek hivatalos helyisége Berlinben (W. Mauerstrasse 53.) van, határoz az osztrák és magyar érdekeltek igényei felett is. Az érdekeltek közelebbi részletek iránt közvetlenül a bizottság elnökéhez dr. Hiekmann titkos igazságügyi tanácsoshoz fordulhatnak. A bizottság eljárási szabályai szerint szóbeli tárgyalást rendelhet el s meghagyhatja, hogy azon az érdekeltek megjelenjenek, illetőleg magukat valamely német törvényszéknél eljárni jogosult ügyvéd által képviseltesék. Különös okok fennforgása esetén a bizottság ügyvéd helyett más szakértő képviselőt is bocsáthat a tárgyaláshoz. A fentiekrol az érdekelteket azzal értesítjük, hogy az említett bizottság eljárási szabályai majdan a kamarában megtekinthetők lesznek. Nagyvárad, 1915. június hó 18-án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk, elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk, titkár.

*** A felmentés iránti kérvények bélyegmentesek.** Értesítjük az érdekelteket, hogy a B) alosztályú népfelkelő pénzügyintézet alkalmazottaknak a népfelkelési szolgálat alól való felmentése iránt a m. kir. pénzügyminiszter urhoz intézett kérvények és azok mellékletei, bélyegmentesek. Nagyvárad, 1915. június hó 18-án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József, s. k., elnök. Dr. Sarkadi Lajos, s. k., titkár.

*** Életveszélyes fürdőzés.** Tegnap délután ismét két katona élete forgott kockán a Körösben való fürdés miatt. A felső vasúti hid közelében fürdött a két katona, mikor az egyik egy szokatlan mély helyre jutott. A katona elveszítette lélekjelenlétét s egy pillanat alatt eltűnt a víz alatt. Társa, aki látta a veszélyt, nyomban segítségére sietett, azonban ő nem tudott jól uszni, ezenkívül rosszul kapta el a fuldoklót is, ennek következtében mind a két ember élete kockán forgott. Az utolsó pillanatban vették észre a parton Röllich János, Tóth János a két fuldokló katonát. Nyomban utána vetették magukat a fuldoklóknak s nagynehezen sikerült is megmenteniök a szerencsétlen embereket. Itt említjük meg, hogy a múlt héten kimentett katona megmentője, Báthory Imre bátor életmentési bravurjáért a megmentett katonától 200 korona jutalmat kapott. A derék fiatalember előbb nem akarta elfogadni a pénzt, míg meg nem tudta a jutalmat átadó főhadnagytól, hogy vajjon a megmentett katona családja nem szenved-e szükségét a pénz miatt. Jó volna, ha a bátóság erről a veszedelmes helyről eltiltaná a fürdőzőket, mert az idén már a tegnapi eset ép a 9 ik volt, amelyekben párosával forgott veszélyben ember-élet, többször katonák élete.

*** Jó családból való leány csecsemő,** illetve gyermek gondozásban képzett állást keres. Vidékre is elmegy cím Nagyvárad Magyar-u. 33.

*** Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likőrt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borevicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harcterre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, liptói túró, málnaszörp, cukorkák nagybani árak mellett. Ostés, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu perkolált kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x Szepítő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miltessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Bihar megyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

*** Okleveles tanító, a nagy szünet időre magántanítást vállal. Cím a kiadóban.**

x Cipész üzletemet Szent János utcáról Rimanóczy-utca 2. szám alá helyeztem. Javításokat jutányos árban elvállalom. Stigl Kálmán cipész.

*** Ma a Royal-kávéház terraszán a debreceni Vörös Tóni és fia teljes zenekarával hangversenyez.**

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

*** Dusafalva** község, határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

*** Kiadó modern berendezésű** butorozott szobák, valamint irodahelyiségek modern berendezéssel, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagysándor-u. 4.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti Irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Nem szoktem meg, nem tüntem el, csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz. alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is szíveskedjenek felkeresni, rendeléseikkel, Simon Gyula hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez ujdonságokban.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takaréknál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

IRODÁLOM

Séták Egerben címmel, magyar és német nyelven, pompás kis füzet hagyta el a sajtót. Sok érdekes kép díszíti a helyes füzetkét, amelyben egy betegségből fölépült katona mondja el, mi minden érdekes tudni és látni való van Eger városában? Aztán akármilyen vallásu legyen is valaki, megtalálja ebben a könyvecskében: mikor, melyik templomban, milyen istentiszteleten vehet részt? ami bizonyára elég fontos azoknak, akik a templomos Egert ha csak egy kisé is szeretik. Vegyük meg azt a leíró képes füzetet, és küldjünk belőle rokonainknak, ismerőseinknek. Bizonyos, hogy nagyon kellemes meglepetést szerzünk vele. A füzet ára, akár a magyaré, akár a német példányé, 30 fillér. Tíz példány ára már nem 3 koronán, hanem csak 2 korona 25 fillér. Megrendelhető Egerben, az érseki liceum nyomdájában.

A dakozzuk fémtárgyakat a hadsereg céljaira.

Legujabb táviratok.

Csufosan kikaptak az angolok.

Sikeres offenzivánk keleten.

Berlin, június 18. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Ellenségeink áttörési kísérleteiket Arrastól északra hasztalan folytatták.

Az angolok a labassei csatornától északra újabb vereséget szenvedtek. Támadó csapataink megsemmisítették, csak egyes emberek menekültek meg.

Angrestől nyugatra a temetőnél Chouchev-tól, Ecouriertől északra a franciák behatoltak előállásaink kisebb részeibe.

Közvetlenül a Loreitő magaslattól északra önként feladtunk egy átkaroló tüzelésnek ki tett árokreszt.

Egyébként az ellenséges támadásokat visszavertük.

Június 16 ike óta az Arrastól északra fekvő harcmezőn 17 tisztet és 647 főnyi legénységet fogtunk el.

Ellenségeinknek véres veszteségei a Champagnei csatában szenvedett veszteségeknek felel meg.

Az Argonneokban visszautasítottunk gyenge előretöréseket.

A Vogézekben a harcok Meceeraltól nyugatra még folynak.

Keleti hadszintér.

Blörenyomuló orosz osztagokat a német lovasság a Szymza-szakaszon (Cicoviani-sawlei országúttól keletre) tul vert vissza. Jelentékeny ellenséges erőknél Dawina ellen intézett támadása meggyusult.

Délkeleti hadszintér.

A Tarnogradtól két oldalt a szövetséges csapatok az éjjel visszavetették az ellenséget a Tarnew-szakasz felé.

Mackensen vezérezredes többi seregei a megvert oroszokat az előkészített grodeki állásig (Narol—Miaszto—Magierow—Wereszycza patak, egészen Dnyzterig) visszakergették. A Dnyzterfronton, Stryjtől északra a helyzet változatlan. (Min. eln. sajtóosztály.)

Tisza a királynál.

Budapest, június 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy gróf Tisza István miniszterelnök délután négy órakor a királynál audiencián megjelent.

Közös minisztertanács.

Budapest, június 18. (Saját tud.) A délelőtti tiztől este nyolcig tartó közös minisztertanácson résztvettek a hadügyminiszter, két honvédmíniszter, a két pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter. A minisztertanácson a háborúval összefüggő gazdasági és pénzügyi kérdéseket

vitatták meg Gondoskodás történt a közös bevételekről és kiadásokról.

A lebergi tisztviselők visszarendelése.

Krakó, június 18. (Saját tudósítónktól.) A Nowareforma jelenti: Az annakidején Lembergből eltávozott tisztviselők utasítást kaptak, hogy legyenek készen a visszátérésre.

Eltűnt pénzeslevél.

Budapest, június 18. (Saját tud.) A szegedi állomási postahivatalban rejtélyes módon eltűnt egy 70,000 koronát tartalmazó, Budapestről Kistelekre címzett pénzeslevél. A rendőrség néhány szolgát őrizetbe vett a gyanúok alapján.

Az orosz sajtó a balkán államok ellen.

Berlin, június 18. Az entente sajtója leplezetlenül ad a Balkán államok magatartásán való esalódásának kifejezést. A pétervári lapok tovább támadják Romániát. A „Rjecs”, Szaszonov lapja azt írja, hogy Görögország épp oly megbízhatatlan, mint Románia. Bulgária pedig csak úgy mint Románia, huzza-halasztja a tárgyalásokat, hogy megőrizhesse semlegességét. (Bud. Tud.)

Ehunyt református szuperintendens.

Budapest, június 18. Baksay Sándor dunamelléki református szuperintendens és író ma 83 éves korában Kunszentmiklóson meghalt.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

MSOLAT: Magyar kiráivi Földmivvelésügyi Miniszter. 7308—1915/II. B -1. szám. Valamennyi törvényhatóságnak. A kereskedelmi m. kir. miniszter ur a m. kir. államvasutak igazgatóságához folyó évi máre. 29-én 12869/1915 II. sz. a intézett leiratában elrendelte, hogy a volt közmunka és közlekedési miniszteriumnak 1881 évi május hó 1-én 12438 sz. alatt kiadott és hivatali elődömnök 1894 évi október hó 2-án 70931 szám alatt részben módosított rendelete értelmében a földmivvelés egyes ágainak védelmére rendelt s a mezeli, erdészeti és szőlőbirtokok gondozása, őrzése felügyeletével megbízott őrszemélyzet, a vadászati személyzet, valamint az erdőgazdaság kezelésével megbízott erdészeti kezelő tisztii személyzetnek a vaspályákon való átjárásra való teljogosításához szükséges pályaaítjárásii igazolványokat, oly esetben, midőn a pályaaítjárásra szóló igazolvány csupán egy üzletvezetőség körzetébe tartozó pályarészbe kéretik, az ügymenet egyszerűsítése érdekében az illető üzletvezetőség a maga hatáskörében állítsa ki. A több üzletvezetőség körzetét érintő ily igazolványok a jövőben is az igazgatóság által lesznek kiállítandók. Felhivom, hogy erről a törvényhatóság közönségét megfelelően értesítse. Budapest, 1915 május 21-én. A miniszter rendeletéből: olvashatlan aláírás, miniszteri tanácsos.

Hivatalos másolat hitelül:

Nagyvárad, 1915 június 14 én.

Darabant
irodavezető.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 6000—1915. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradi és idegen illetőségű 1897. évben született népfölkelésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon 1915. évi június hó 24., 25. és 26-ik napjain fog meg tartatni a következő sorrendben:

1915. évi június hó 24-én (csütörtökön) a Nagyváradon tartózkodó összes nagyváradi illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek.

1915. évi június hó 25 én (pénteken) a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek közzül A kezdőbetűtől K-ig bezárólag.

1915. évi június hó 26 án (Szombaton) a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek L. kezdőbetűtől Z-ig bezárólag, továbbá az előző szemlékről elmaradt 1896—1873. évi születési népfölkelésre kötelezettek.

Ennek folytán felhivom a fentirt születési évfolyamhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Lázár Vilmos utca 3. sz. a. (volt csendőrszkola) sorozó termében tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta és rendes öltözetben jelenjenek meg, annál is inkább, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezetettek elő s ezen felül katonai bünvádi uton is felelősségre fognak vonatni.

A népfölkelési bemutatató szemlén nem tartoznak megjelenni és egyuttal bizonytalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól foglalkozásuk alapján fel vannak mentve:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazottak;
b) a vasutaknál és azok műhelyeiben a forgalmi, pályafenntartási, vontatási műhelyi és szertár-szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazottak;

c) a posta- és távirida intézetnél tartós alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;
d) a kőszönbánya munkás-osztagokhoz tartozók;

e) a hadiszolgálatokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. § a alapján személyes szolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy rendelkezésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutatató szemléig vissza nem térnek;

f) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének, (a szolgák kivételével);

Az a) b) c) d) és f) betű alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan tartósan és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb. illetve munkás osztag parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a városi tanács katonai ügyosztályánál a szemlét megelőzőleg tartoznak igazolni.

Az a) c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben: 1915. évi március hó 1-óta vannak alkalmazva és ezen körülmény a fenti bizonyítványban szintén igazoltattak.

Azon népfölkelésre kötelezettek, ki a behívási parancsnak nem engedelmeskedik, s a bemutatató szemlén nem jelenik meg egy hónapi fogháztól két évig terjedő börtönnel büntetettik.

Nagyvárad, 1915 június hó 14.

Eloméry Ferenc
katonai ügyi tanácsos.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter annak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta-készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23-tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és szokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja úgy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsátatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9% ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfehérvári államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai ügyosztály tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16786—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. királyi honvédelmi miniszter ur 6377—915 eln. számú körrendelete elrendelte, hogy a város területén tartózkodó 1897. évben, továbbá 1871—1865. években született acél (vas) hengerlő, kalapácskezelő, furós és kupolkemence kezelő, vas (fém) esztergályos, lakatos, (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas- vagy fémműtő és mintázó, műszerész, praecisions műszerész, ólomforrasztó, bádógos, asztalos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, tímár, cipész vagy csizmadia, szabó jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkánélküli) kőszénbánya munkás (vajár, csillés vagy egyéb speciális kőszénbánya munkás) foglalkozású, hadicélu munkákra még eddig igénybe nem vett népfölkelésre kötelezett egyének tekintet nélkül arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve (annak idején szolgáltak-e) vagy sem — azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fent említett foglalkozású összes 1897. évben, valamint 1871—1865. évben született népfölkelésre

kötelezett egyéneket, hogy folyó évi június hó 7-ik napjától (Hétfőtől) június hó 20-ik napjáig (Vasárnapig) bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. e. 32. számú szoba) a hivatalos órák alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Ezen összeírásra jelentkezni tartoznak a Nagyvárad város területén tartózkodó említett foglalkozású azon egyének, akik akár mint szolgálatkötelesek, akár mint A) alosztályú népfelkelők — bármely születési évfolyamba tartoznak is a felülvizsgálatnál „népfölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas” vagy „népfölkelési fegyveres szolgálatra nem alkalmas”-nak osztályoztattak és ezen osztályozás alapján a nem tényleges viszonyba (polgári viszonyokba) a mozgósítás óta visszahelyeztettek.

Figyelmeztetem a jelentkezésre kötelezettek, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében azon népfölkelésre kötelezett, aki a behívásnak nem engedelmeskedik, egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Nagyvárad, 1915. június hó 2.

Eleméry Ferenc
katonai ügyosztály tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izmólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés: ráhuzelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjeli ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 614

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kapunk.

Villamos motortek

1/2 től kezdve minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Hirdetmény.

Egy magasabb katonai parancsnokságnak ámeretileg Nagyváradra történt helyezése folytán nagyobb létszámú katonatiszt jön városunkba.

Az idérkező katonatisztok egy részének — az eddigi gyakorlathoz képest — szállodákban való elhelyezése ez idő szerint nem eszközölhető, részben a szállodák teljesítőképességének korlátozott volta, részint azért, mert a Nagyváradot felkereső vidéki vagy átutazó közönséget a szállóhelyektől teljesen megfosztani nem lehet.

Ez októl a tisztai beszállásolások céljaira a magántulajdon képező s az 1879. évi XXXVI. t. c. 9. §-a értelmében szállásadásra kötelezett házak fognak igénybe vétetni, természetesen az aránycs teherviselés elvének megfelelően.

A számadási kötelezettség megállapításánál a következő irányelvek szolgálnak:

A tisztai szállásadás kötelezettsége a ház birtokost terhelvén, az elsősorban a háztulajdonostól követeltetik, amennyiben a háztulajdonos nem lakik házában s az 1879. évi XXXVI. t. c. 15-ik §-ában megadott azon

jogával, hogy az elszállásolás végett hozzá utalt tisztet ugyanszón városrészben fekvő más helyiségbe saját költségén kellően elhelyezheti, nem él s a beíradott lakások valamelyikében alkalmas, kellően bebutorozott szoba van, az a lakótól is igénybe fog vétetni az előirt illeték fejében.

Ezen alapelvek alapján történendő elszállásolás foganatosításával a városi katonai ügyosztály által kiküldött szállásbiztos a tisztai szállások kijelölése végett a helyszínen meg fognak jelenni. Miután a haderő érdekeinek bármily tekintetben való előmozdítása a jelenlegi nehéz időben mindenkinek hazafias kötelessége s meg vagyok győződve, hogy Nagyvárad város hazafias és áldozatkész polgársága ezen kötelezettsége elől sem fog elzárkózni, felkérem a szállásadásra kötelezett háztulajdonosokat, illetve az igénybe veendő magánlakások bérletit, hogy a katonai ügyosztály kiküldöttjét s a szállásolással megbízott katonatisztet feladataik teljesítésében előzékenyen támogatni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. június 16.

Eleméry Ferenc
katonai ügyosztály tanácsnok.